

DIE DRÄNGENDEN VERÄNDERUNGEN NICHT VERSCHLAFEN NESMÍME PROPÁSNOUT NEVYHNUTELNÉ ZMĚNY

Frank Ebinger

Der Begriff „Nachhaltige Entwicklung“ ist in der Mitte unserer Gesellschaft angekommen, dennoch bleibt es schwierig, ihn exakt zu fassen. Dabei zeigen sich die Konsequenzen nicht nachhaltiger Entwicklung deutlich: Klimawandel, steigender Ressourcenverbrauch, die ökologischen Rucksäcke unserer Produkte, die obendrein noch unter häufig unbekanntem menschenrechtlichen Rahmenbedingungen hergestellt werden, wachsende Abfallberge und fehlendes Recycling, wie auch ein überbordender gesellschaftlicher Konsum. Das sind die sichtbaren und unsichtbaren Herausforderungen für unsere industrialisierten Gesellschaften. Auf der politischen Agenda in Deutschland und Europa nimmt das Thema Fahrt auf.

Die Mitgliedsstaaten der Vereinten Nationen (United Nations) haben 2015 insgesamt 17 Nachhaltigkeitsziele (Sustainable Development Goals - SDGs) als global gültige Prioritäten und Zielsetzungen bis zum Jahr 2030 vereinbart. Die SDGs sollen weltweit Regierungen, Unternehmen und die Zivilgesellschaft zum zielgerichteten Handeln in Richtung Nachhaltigkeit anleiten. Der Wirtschaftswissenschaftler und Politiker Uwe Schneidewind spricht von der „Großen Transformation“ in nahezu allen Lebensbereichen: Wohlstands- und Konsumwende, Energiewende, Ressourcenwende, Mobilitätswende, Ernährungswende, urbane Wende und industrielle Wende.

Unternehmen spielen dabei eine Schlüsselrolle. Entsprechend entstehen weltweit gerade in Rekordzeit neue Standards und gesetzliche Regelungen zur unternehmerischen Verantwortung, die menschenrechtliche Sorgfaltspflichten, den

Pojem „udržitelný rozvoj“ se už v naší společnosti ustálil, přesto je stále obtížné jej správně chápat. Následky neudržitelného rozvoje jsou přitom jasné: změna klimatu, rostoucí spotřeba zdrojů, ekologická zátěž výrobků, které jsou navíc často vyrobené za podmínek, kdy není jisté, zda jsou dodržována lidská práva, rostoucí hory odpadků, nerecyklování výrobků, neúměrně vysoký konzum. To jsou zřetelné i skryté výzvy pro naše industrializované společnosti. V evropské i německé politice toto téma nabírá na rychlosti.

Členské státy OSN se v roce 2015 dohodly na celkem 17 cílech udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals - SDGs), v nichž stanovily globálně platné priority a cíle do roku 2030. Tyto cíle mají vést vlády, firmy i občanské společnosti na celém světě na cestu k udržitelnému rozvoji. Německý ekonom a politik Uwe Schneidewind hovoří o „velké transformaci“ téměř ve všech oblastech života: o obratu v blahobytu a konzumu, obratu v energetice, ve využívání zdrojů, v mobilitě, ve výživě, obratu v urbanismu a průmyslu.

Klíčovou roli při tom hrají firmy. Adekvátně k tomu se na celém světě v rekordně krátkém čase přijímají nové standardy a legislativní opatření, které se týkají odpovědnosti firem při dodržování lidských práv, ochraně klimatu nebo při zavádění cirkulární ekonomiky. V EU je takřikajíc jíz-

Klimaschutz oder auch die Einführung einer Kreislaufwirtschaft adressieren. Der „Green Deal“ gilt als Fahrplan für eine nachhaltige EU-Wirtschaft, der auch die im Pariser-Klimaschutzabkommen vereinbarten Reduktionsziele adressiert. Zudem arbeitet die EU-Kommission an legislativen Regelungen zu „Sustainable Finance“, überarbeitet die CSR-Richtlinie zur Veröffentlichung nichtfinanzieller Informationen (Directive 2014/95/EU) oder regelt ab Anfang 2021 die Pflichten zur Erfüllung der Sorgfaltspflichten in der Lieferkette für Unionseinführer von Zinn, Tantal, Wolfram, deren Erzen und Gold aus Konflikt- und Hochrisikogebieten (Verordnung (EU) 2017/821).

Auf nationaler Ebene finden sich ähnliche Vorhaben. So wird in Deutschland aktuell die Nationale Nachhaltigkeitsstrategie (Agenda 2030) überarbeitet. Zudem soll basierend auf dem Nationalen Aktionsplan Wirtschaft und Menschenrechte der deutschen Bundesregierung ein sog. Lieferkettengesetz (Sorgfaltspflichtengesetz) erlassen werden. Solche Gesetzesinitiativen werden zusätzlich von den aktuell weltweit erarbeiteten freiwilligen Standardinitiativen in vielen Wirtschaftssektoren und den immer vielfältiger werdenden Produktstandards- und Zertifikatschemata begleitet.

Risiko eines Reputationsverlustes

Nahezu allen dieser Regelungen und Standards gemeinsam sind die folgenden Handlungsmaximen: Sie setzen auf unternehmerische Transparenz, Nachvollziehbarkeit und die klare eigenverantwortliche Einhaltung von Normen als unternehmerische Sorgfaltspflicht. Diese Anforderungen sind inzwischen so komplex, dass Unternehmen sie strukturiert und fokussiert beantworten müssen, wollen sie das Risiko eines Reputationsverlustes oder gar das Wegbrechen von Marktanteilen verhindern.

Es werden neuartige Mechanismen im Management von Unternehmen notwendig, die die Verantwortung für die nachhaltige Entwicklung stärker in den Mittelpunkt des unternehmerischen Handelns rücken. Das ist nicht nur eine strategische Aufgabe, sondern eine aktuelle operative Herausforderung. Denn eines ist klar: Für Unternehmen bedeutet es dramatisch hohe Anpassungskosten, wenn sie die drängenden Veränderungen verschlafen. Die Ausrichtung auf eine nachhaltige Wirtschaftsweise ist eine Investition in die Zukunft.

Mit dem TopThema #PartnersForSustainability bietet die DTIHK eine Plattform, sich diesen Herausforderungen im Rahmen von Diskussionsforen und aktiver gegenseitiger Unterstützung zu stellen. Wir sind als Supporting-Partner Teil dieser Initiative und freuen uns auf die weitere Zusammenarbeit! 🌱

ním řádem na cestě k udržitelné ekonomice Zelená dohoda pro Evropu, která zohledňuje cíle pro snížení emisí přijaté v Pařížské dohodě o ochraně klimatu. Vedle toho Evropská komise pracuje na legislativě pro financování udržitelného růstu, aktualizuje směrnici CSR o uvádění nefinančních informací z roku 2015 (směrnice 2014/95/EU) nebo například od začátku roku 2021 stanovuje povinnosti náležité péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí (nařízení (EU) 2017/821).

Na národní úrovni mají jednotlivé země podobné záměry. Například v Německu se v současnosti aktualizuje Národní strategie udržitelného rozvoje (Agenda 2030). Dále má na základě Národního akčního plánu hospodářství a lidských práv německé vlády vzniknout takzvaný zákon o dodavatelských řetězcích (zákon o náležité péči, tzn. dodržování lidských práv v mezinárodním obchodě). Takové legislativní iniciativy bývají po celém světě v mnoha sektorech hospodářství doprovázeny dobrovolnými iniciativami pro standardizaci a certifikaci.

Hrozí ztráta reputace

Všechna tato opatření a standardy mají společné zásady: sází na transparentnost, sledovatelnost a nezpochybnitelnou vlastní odpovědnost a svědomitost firem při dodržování norem. Tyto požadavky jsou nyní už tak komplexní, že firmy, pokud nechtějí ztratit reputaci nebo dokonce přijít o podíly na trhu, na ně musí strukturovaně a soustředěně reagovat.

Firmy budou muset do managementu zavádět nové mechanismy, které do centra jejich činnosti ještě více posunou zodpovědnost za udržitelný rozvoj. Není to pouze strategický úkol, je to zároveň aktuální operativní výzva. Neboť jedno je jisté: Pokud firmy tyto změny propásnou, náklady na přizpůsobení budou enormní. Směřování k udržitelnému hospodářství je investicí do budoucna.

Česko-německá obchodní a průmyslová komora nabízí svým TopTématem #PartnersForSustainability platformu pro diskuzní fóra a vzájemnou aktivní podporu, která chce přispět k tomu, abychom mohli čelit těmto výzvam. Jakožto supporting partner této iniciativy se těšíme na další spolupráci. 🌱

Prof. Dr. Frank Ebinger

Forschungsprofessur für Nachhaltigkeitsorientiertes Innovations- und Transformationsmanagement, Nuremberg Campus of Technology | Stellvertretender Vorsitzender des Deutschen Umweltgutachterausschusses (UGA) beim Bundesumweltministerium

profesura pro udržitelný management a management transformace, Nuremberg Campus of Technology | zástupce předsedy Německého výboru ověřovatelů stavu životního prostředí UGA při německém ministerstvu životního prostředí

Speaker at the "Driving Sustainability" conference, February 10, 2021